

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану наукової роботи, індивідуального навчального
плану

та роботи над дисертацією **Філіпова Олега Михайловича**
на тему «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин
країн Балтії у складі Європейського Союзу»
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Філіпов Олег Михайлович у 2022 році вступив до аспірантури денної форми навчання Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». Освітня складова індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії Філіповим О.М. виконана вчасно та у повному обсязі.

Дисертація Філіпова Олега Михайловича на тему «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» представляє собою значуще актуальне дослідження як з наукової, так і з практичної точки зору.

Актуальність дослідження визначається тим, що вивча процес євроінтеграції значно вплинув на розвиток зовнішньоторговельних відносин країн Балтії, які приєдналися до Європейського Союзу у 2004 році. Цей крок відкрив нові можливості для економічного зростання, розвитку торгівлі та залучення іноземних інвестицій, забезпечивши доступ до єдиного внутрішнього ринку Європейського Союзу. Однак, разом із новими можливостями країни Балтії стикнулися з низкою викликів, серед яких адаптація до нових торговельних стандартів, залежність від внутрішнього ринку ЄС та необхідність диверсифікації експорту. Зовнішньоторговельні відносини стали ключовим чинником економічної стабільності країн Балтії після їх виходу з пострадянського простору.

Структура дисертації, викладена у змісті, конкретна, логічна і представлена трьома розділами (дев'ятьма підрозділами), які відповідають меті та завданням дослідження.

Філіпов О. М. вибудовує свою роботу на серйозній методологічній основі, аналізує провідні наукові школи, що вивчає проблематику і розвиток зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу. Зокрема, вивчалися праці таких зарубіжних учених, як M. Randveer., K. Staehr, N. Campos, F. Coricelli, L. Moretti, C.-F. Laaser, K. Schrader, J. Meriküff, T. Rõõm, A. Poissonnier, K. Benkovskis, J. Masso, O. Tkacevs, P. Vahter, N. Yashiro, M. Porter, J. Masso у т.ч. й роботи українських дослідників – А. Голікова, В. Гончаренко, Н. Гончаренко, О. Довгаль, О. Яценко, І. Ліщинського, М. Кизим, К. Макаруч, К. Макаруч.

М. Шуба, О. Шниркова, Р. Заблоцької, О. Борзенко, Т. Осташко, Р. Подолець, С. Панчишина, І. Штулера, І. Бураковського, О. Іващука, Т. Клебанової, А. Кнобеля, О. Курушиної, О. Лібмана, І. Матюшенко, Н. Мешко, М. Мікік, В. Перського, В. Сідорова, І. Тимошенкова, А. Філіпенко, В. Харламової, С. Циганова, С. Якубовського та ін.

Інформаційною основою для проведення дослідження стали установчі акти, регламенти і директиви ЄС; Міжнародні угоди ЄС; документи Європейської комісії; Конституції Естонії, Латвії, Литви; Кодекси та закони країн Балтії; бази даних Eurostat, національних статистичних відомств, світового банку, а також аналітичні звіти міжнародних організацій (OECD, WTO, IMF).

У першому розділі роботи «Теоретико-методичні засади дослідження розвитку зовнішньоторговельних відносин у контексті інтеграційних процесів» автор досліджує науково-методичні основи розвитку та сутність зовнішньоторговельних відносин, визначає особливості формування єдиного ринку у Європейському Союзі, аналізує методичні підходи до дослідження розвитку зовнішньоторговельних відносин у контексті інтеграційних процесів.

У другому розділі роботи «Особливості розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» оцінюються динаміка та структура зовнішньої торгівлі країн Балтії після вступу до Європейського Союзу, визначається роль іноземних інвестицій у розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії та встановлюється вплив зовнішньоторговельної політики Європейського Союзу на конкурентоспроможність країн Балтії.

Третій розділ «Перспективи та виклики розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» присвячено визначенню сучасних викликів зовнішньоторговельній політиці країн Балтії, дослідженню процесів розвитку нових ринків збуту для країн Балтії в умовах глобальної економічної конкуренції та розкриттю стратегічних напрямів вдосконалення зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках Європейського Союзу, як передового досвіду для України.

Дослідження, проведене Філіповим О. М., відрізняється новизною та глибоким обґрунтуванням зроблених висновків. На основі актуального матеріалу та з використанням економетричного апарату автором запропоновано методичний підхід для дослідження розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу в контексті інтеграційних процесів, який дозволив визначити потенціал та вектори перспективної взаємодії країн Балтії у регіональному та глобальному розвитку, а також обґрунтувати пріоритети економічного співробітництва України з країнами Європейського Союзу; розроблено науково-методичний інструментарій дослідження взаємозв'язку прямих іноземних інвестицій та зовнішньої торгівлі кожної з країн Балтії через розробку РРML-гравітаційних моделей з повними фіксованими ефектами експортер×рік та імпортер×рік і within-трансформацією лагових змінних; обґрунтовано стратегічні напрями

вдосконалення зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках Європейського Союзу з урахуванням результатів комплексного оцінювання впливу інтеграційних механізмів Європейського Союзу на двосторонні торговельні потоки країн Балтії та транспортно-логістичної доступності країн Балтії до основних торговельних партнерів Європейського Союзу; на підставі дослідження інституційних, цифрових, логістичних і екологічних аспектів розвитку зовнішньоторговельної політики країн Балтії в рамках Європейського Союзу розроблено науково-практичні рекомендації щодо реалізації основних стратегічних напрямів вдосконалення зовнішньоторговельної політики України, що враховують адаптацію передового досвіду країн Балтії в рамках Європейського Союзу та ґрунтуються на системному поєднанні інституційної, цифрової, логістичної й «зеленої» інтеграції.

Положення новизни та висновки дисертації Філіпова О. М. ґрунтуються на різнобічних аналітичних статистичних матеріалах, представлених у таблицях, схемах, графіках. Бібліографія налічує 296 найменувань документів, монографій, дисертацій, статистичних джерел, експертних оцінок, статей англійською та українською мовами. Робота доповнена додатками.

Філіпов О. М. працював над обраною темою завзято, працелюбно, послідовно протягом усіх років навчання в аспірантурі. Про його вміння оприлюднювати наукові результати та високий рівень володіння українською та англійськими мовами свідчать 8 статей, у тому числі 7 публікацій у спеціалізованих журналах, та численні доповіді на міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Результати та висновки дисертаційного дослідження Філіпов О. М. можуть бути корисні українським компаніям та установам, які пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю, а також вищим навчальним закладам при викладанні окремих дисциплін за спеціальністю Міжнародні економічні відносини, про що свідчить низка довідок про впровадження.

Під час навчання в аспірантурі Філіпов О. М. набув цілу низку компетентностей, необхідних для дослідницької роботи. Серед них здатність до самостійної постановки та творчого розв'язання складних наукових задач, спроможність до аналізу та застосування сучасних теорій розвитку зовнішньоторговельних відносин у контексті інтеграційних процесів, навички підготовки та виконання науково-дослідних проектів та робіт, планування та проведення кількісних підрахунків.

Працюючи над дисертацією Філіпов О. М. проявив себе працелюбним, вдумливим, талановитим дослідником з широкою науковою ерудицією та аналітичними здібностями, який брав активну участь у науковому та громадському житті кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Дисертаційна робота Філіпова О. М. є самостійною завершеною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності вирішують важливу наукову проблему поглиблення теоретико-

методичних засад дослідження розвитку зовнішньоторговельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу та розроблення стратегічних напрямів вдосконалення зовнішньоторговельної політики України з урахуванням досвіду країн Балтії. Висновки, сформульовані автором, відзначаються обґрунтованістю, достовірністю, теоретичним на практичним значенням.

Вважаю, що індивідуальний план наукової роботи, індивідуальний навчальний план та робота над дисертацією Філіповим О.М. виконані повністю й на високому рівні.

Дисертація Філіпова Олега Михайловича на тему «Розвиток зовнішньоторгівельних відносин країн Балтії у складі Європейського Союзу» за своїм змістом відповідає вимогам, що пред'являються до дисертацій, які подаються на здобуття ступеня доктора філософії, і може бути рекомендованою до захисту за спеціальністю.

Науковий керівник,
кандидат географічних наук
доцент кафедри міжнародної
економіки та світового господарства
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

доц. Надія КАЗАКОВА

Підпис Надії Казакової засвідчую

В.О. Начальник відділу кадрів
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО

Громико Олена